

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ของการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครอบครัวของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังซัน อำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ จำนวน 1,143 ครอบครัว ใน 4 หมู่บ้าน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังซัน มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป

2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan ได้จำนวนทั้งสิ้น 300 ครัวเรือน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใน 4 หมู่บ้านตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งทางสังคมระดับหมู่บ้าน การทำงานเกี่ยวข้องกับสุขภาพ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก การรับรู้ข้อมูลการเกิดโรคในหมู่บ้าน เป็นข้อคำถามที่มีตัวเลือกให้ตอบ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของประชาชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยการทบทวนเอกสารและประยุกต์แบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์และไมเมน ลักษณะคำถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีทั้งหมด 28 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาการรับรู้โอกาสเสี่ยง 7 ข้อ การรับรู้ความรุนแรงของโรค 7 ข้อ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค 7 ข้อ และการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรค 7 ข้อ โดยใช้ตัวเลขแทนระดับความคิดเห็น เป็นคำตอบชุดเดียวกันสำหรับคำถามทุกข้อ ข้อความจะมีทั้งข้อความที่เป็นด้านบวกและด้านลบละกันให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด โดยการเลือกตอบจะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ตัวเลือก ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างมาก
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างบ้างเล็กน้อยจนถึงปานกลาง
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความในประโยคนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและความเชื่อของกลุ่มตัวอย่าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างบ้างเล็กน้อยจนถึงปานกลาง
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างมาก

ถ้าเป็นข้อความด้านบวกให้คะแนน ดังนี้		ถ้าเป็นข้อความด้านลบให้คะแนน ดังนี้	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน	เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน	ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน	ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก เป็นแบบวัดที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็น

ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นผู้ตอบกระทำสม่ำเสมอทุกครั้งตามข้อกำหนดหรือระยะเวลาที่กำหนดในข้อความ
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นผู้ตอบกระทำบ่อยครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอตามข้อกำหนดหรือระยะเวลาที่กำหนดในข้อความ
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้น ผู้ตอบกระทำเป็นบางครั้ง ตามข้อกำหนดหรือระยะเวลาที่กำหนดในข้อความ
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	ข้อความนั้นผู้ตอบไม่เคยกระทำเลยตามข้อกำหนดหรือระยะเวลาที่กำหนดในข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสัมภาษณ์ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์โดยคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน และจากผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ จำนวน 1 ท่าน รวม 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้อง ครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา นำมาคำนวณหาค่า CVI ได้เท่ากับ 0.86 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ทดลองใช้ในพื้นที่ตำบลสรอยอำเภอวังชิ้น จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

การรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงนายอำเภอวังชิ้น นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลวังชิ้น เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาในพื้นที่และขอความร่วมมือ
2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนในพื้นที่
3. จัดอบรมผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 5 คน ในเรื่อง
 - 3.1 ชี้แจงรายละเอียดแบบสัมภาษณ์
 - 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.3 วิธีการในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
 - 3.4 การตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์
4. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดย
 - 4.1 ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่
 - 4.2 ผู้วิจัยจัดเก็บและรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ หาข้อมูลไม่ครบถ้วนต้องจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนดังนี้ คือ

นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง จากนั้นก็จัดทำคู่มือลงรหัส นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาลงรหัสและบันทึกข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดย

1.1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

1.2 การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เสนอเป็นตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดค่าระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ช่วงตามเกณฑ์การแปรผลโดยใช้สูตรหาอันตรภาคชั้น (บุปผา อนันต์สุชาติกุล, มปป) ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

ดังนั้นเกณฑ์การแปรผลสามารถจัดได้ดังนี้

การกำหนดคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพ โดยนำคะแนนมารวมกันและหาค่าเฉลี่ยทางเลขคณิตและนำมาจัดแบ่งเป็นอันตรภาคชั้น 3 อันตรภาคชั้น คือ

ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 แปลว่า มีการรับรู้ต่ำ

ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 แปลว่า มีการรับรู้ปานกลาง

ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 แปลว่า มีการรับรู้สูง

1.3 พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ในการป้องกันโรคไข้เลือดออก วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดค่าระดับออกเป็น 3 ช่วงตามเกณฑ์การแปรผลโดยใช้สูตรหาอันตรภาคชั้น(บุปผา อนันต์สุชาติกุล, มปป) ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 0}{3} = 1$$

ดังนั้นเกณฑ์การแปรผลสามารถจัดได้ดังนี้

ผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไม่ดี	คือ ผู้ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00-1.00
ผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคปานกลาง	คือ ผู้ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.01-2.00
ผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคดี	คือ ผู้ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01- 3.00

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation coefficient)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved